

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

EGYÉB POLGÁRI ÉS POLITIKAI JOGOKÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII/76/6/2019.
MELLÉKLET: JELENLÉTI ÍV

EMLÉKEZTETŐ
2019. JÚNIUS 4. 13.00

Helyszín: 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 4. IV. em. 439/a.

Időpont: 2019. június 4. 13.00

Tárgy: Egyéb Polgári és Politikai Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

Dr. Völner Pál, az Igazságügyi Minisztérium parlamenti államtitkára, az Egyéb Polgári és Politikai Jogokért Felelős Tematikus Munkacsoport (a továbbiakban: Tematikus Munkacsoport) elnöke köszöntötte a résztvevőket. Elmondta, hogy a Munkacsoport utoljára 2018. december 13-án ülésezett a Véleménynyilvánítás Szabadságáért Felelős Tematikus Munkacsoporttal együtt, amely alkalommal a UPR ajánlások nyomán követésére, valamint a Magyar LMBT szövetség javaslatainak áttekintésére került sor. Majd ismertette a napirendet.

1. Az önálló életvitellel nehezen boldoguló személyek segítése az egyes eljárásokban

Dr. Völner Pál elmondta, hogy a napirendi pontot a Fáy Károly Hallássérült és Fogyatékos Személyek Egyesületének elnöke, **Mikesy György** javasolta, aki nem tudott eljönni az ülésre, ugyanakkor **Völner Pál** javasolta, hogy a téma kerüljön megtárgyalásra az ülésen, mivel a felvetett kérdés nem kizárólag a fogyatékossgal élő személyeket érintheti. Elmondta, hogy **Mikesy György** álláspontja szerint a gondnokság alatt nem álló, ugyanakkor az önálló életvitellel nehezen boldoguló fogyatékossgal élő személyek nem tudnak magánindítvánnyal élni, ezért az ügyészségnek kellene fellépni ezekben az esetekben. **Völner Pál** felkérte az IM Büntető Eljárásjogi Főosztálya és az Igazságügyi Szakmai Irányítási és Módszertani Főosztálya, valamint a Legfőbb Ügyészség képviselőjét, hogy ismertessék szakterületük álláspontját.

Dr. Vass Péter az IM Büntető Eljárásjogi Főosztályának képviselőjében elmondta, hogy az összes hazai eljárásjog arra törekszik, hogy a sérülékeny csoportba tartozó személyeket, így a fogyatékkal élő személyeket is olyan helyzetbe hozza az egyes eljárások során, hogy maradéktalanul tudják gyakorolni az őket megillető jogokat. Ez egy alapvető filozófiai különbség a javaslatban szereplőhöz képest, hiszen a javaslat azt mondja, hogy az ügyészség vegye át a magánindítvány előterjesztésének jogát, illetve később az ügyészség lépjen fel az eljárásban, ami súlyos jogkorlátozás volna a fogyatékkal élő személyek tekintetében. A kívánatos cél az, hogy azokat a személyeket, akik önerőből nem képesek teljes körűen érvényesíteni a jogaikat, nem tudják a kötelezettségeiket teljesíteni, azoknak olyan segítséget nyújtsanak, hogy végső soron kiegyenlítődjön ez a hátrány és teljes körű legyen a joggyakorlás. A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban Be.) XII. fejezete szabályozza a büntetőeljárás cselekvőképességét, illetve határozza meg a büntetőeljárás cselekvőképesség fogalmát. Ezzel a cél az volt, hogy megteremtse az összhangot a többi eljárásjoghoz, különösképpen a polgári joghoz és a polgári jogi cselekvőképességhez igazodva. Eszerint mindenki, akinek polgári jogi cselekvőképessége van, annak büntetőeljárás cselekvőképessége is van. Ha valakinek a polgári jogi cselekvőképességét részlegesen korlátozták, akkor azt kell megvizsgálni, hogy a korlátozás milyen ügycsoportra van kimondva. A korlátozott területek esetében nincs büntetőeljárás cselekvőképessége, de minden más területen van. Ha valakinek nincs vagy korlátozott a polgári jogi cselekvőképessége, a tekintetben a törvényes képviselő fog fellépni. A javaslatban szereplő személyek azok, akik nem állnak gondnokság alatt, de koruk, élethelyzetük, állapotuk folytán mégis sérülékeny

csoportha tartoznak. A Be. XIV. fejezete szól a különleges bánásmódot igénylő személyekről. A különleges bánásmód biztosításának alapfilozófiája, hogy azokat a személyek, akik valamilyen tulajdonságaik, jellemzőik szerint nem rendelkeznek teljes értékű jogérvényesítéssel az eljárás során, azok megfelelő segítséget és kíméletet, adott esetben védelmet is kapjanak. A fogyatékos személyek a törvény erejénél fogva különleges bánásmódot igénylő személynek számítanak, az eljáró hatóságoknak – nyomozó hatóságnak, ügyészségnek, bíróságnak – ezt nem kell az egyes esetekben külön vizsgálniuk. A különleges bánásmód körébe tartozó egyes intézkedések esetén azonban már érvényesül a szükségesség-arányosság elve, ami azt jelenti, hogy alkalmaznak egyes intézkedéseket, ha az indokolt és szükséges és olyan mértékben és formában, ami igazodik az alapjául szolgáló akadály mértékéhez, annak a leküzdéséhez. **Dr. Vass Péter** kiemelte a segítő személy közreműködése igénybevételének lehetőségét. A segítő fogalmát a Be. 59. § tartalmazza, felsorolja, hogy ki lehet segítő a büntető eljárás során. Nagyon széles a kör, aki segítőként részt vehet. Példaként kiemelte a törvényes képviselőt, kiskorú esetében a gondozást ellátó nagykorú személyt, a meghatalmazott képviselőt, a támogatót, valamint a sértett és a feljelentő által megjelölt más nagykorú személyt. A támogató a gyámhatóság által kirendelt személy, jogai nagyon szélesek, valamennyi eljárási cselekménynél jelen lehet, egyeztethet az általa támogatott személlyel, de helyette nyilatkozattételre nem jogosult. Ennek az intézménynek az a lényege, hogy a segítséget megadja és ne lépjen a különleges bánásmódot igénylő személy helyére. A büntető eljárásban fő szabály szerint nem érvényesül a sértett perbeli önrendelkezés joga. A kivételek a magánindítványra üldözendő bűncselekmények. Erre az a magyarázat, hogy a sértett kímélete érdekében, a sértettnek van lehetősége a büntető eljárás kezdeményezésére, a megfelelő tájékoztatás, oktatás és a segítővel való konzultáció után. Fontos, hogy megalapozott döntésre jusson, mert a magánindítványt később már nem tudja visszavonni. Ha valaki a magánindítványt előterjeszti, akkor megindul a büntető eljárás, ha valóban történt bűncselekmény. A magánindítvány nem jelenti azt, hogy a sértettnek ezt követően magának kell a perben fellépnie, ez csak a magánvádas ügyekben érvényes. Az ügyészség a vád képviselőt a magánvádas eljárásban is bármikor átveheti. Ha a magánvádló úgy érzi, hogy ez meghaladja az erejét, képességeit, akkor ő maga kérheti az ügyészséget, hogy vegye át a vád képviselőt.

Dr. Tóth Zsuzsanna Ilona a Legfőbb Ügyészség képviselőjében elmondta, hogy az elhangzottakkal megegyezik az Ügyészség álláspontja. A fogyatékos személyek kifejezetten a törvény erejénél fogva, a hatóság mérlegelésétől nem függően, különleges bánásmódot igénylő személynek minősülnek és a Be. által felvázolt számos garanciális szabály rájuk is vonatkozik. Amikor az ügyfél például konkrét egészségügyi állapota miatt – nem fogyatékos személy – a megértésben, a büntetőeljárás jogainak gyakorlásában segítségre szorul, akkor a hatóság mérlegelésétől függ, hogy őt a különleges bánásmódot igénylő személyek körébe vonja. E vonatkozásban is jogszabályi háttér van, az egyes büntetőeljárás cselekményekre és a büntetőeljárásban részt vevő személyekre vonatkozó szabályokról szóló 12/2018 (VI. 12.) IM rendelet határozza meg az értékelési szempontokat. **Tóth Zsuzsanna Ilona** szintén kiemelte, hogy a fogyatékos személy segítőt vehet igénybe. A segítő sorából kiemelte a törvényes képviselőt, a kiskorú és fiatalkorú gondozását ellátó nagykorú személyt, a meghatalmazott képviselőt, a támogatót és a sértett által megjelölt nagykorú személyt. A törvényes képviselő az általa képviselt személynek a Be. szerinti jogait gyakorolhatja. A Be. tételesen meghatározza, hogy a sértettnek milyen jogosítványai vannak. Kiemelte továbbá a meghatalmazott képviselőt, aki lehet ügyvéd, ügyvédi iroda, de lehet a sértett hozzátartozója is. Amennyiben a törvény nem ír elő személyes részvételi kötelezettséget, akkor a meghatalmazott képviselő gyakorolhatja az ő jogait. A magánindítvánnyal és a magánvádas eljárással kapcsolatban elmondta, hogy bizonyos bűncselekmények esetében az elkövető magánindítványra büntethető. Feljelentés vagy a sértett bármely olyan nyilatkozata, amelyben azt hozza a hatóság tudomására, hogy az ő sérelmére elkövetett bűncselekmény elkövetőjének a büntetését kívánja. Ez a hatósághoz intézett levélben is lehetséges. **Tóth Zsuzsanna Ilona** a magánindítványra büntethető bűncselekmények közül kiemelte a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények közül a szexuális kényszerítést és szexuális erőszakot, valamint a hozzátartozó sérelmére elkövetett vagyon elleni bűncselekményt. A jogalkotó ezekben az esetekben a sértettre bízta, hogy szeretne-e büntető eljárást vagy nem. Ez a magyarázata annak, hogy miért nem az ügyész terjeszt elő magánindítványt ilyen esetekben. A magánindítványt fő szabály szerint attól a naptól számított egy hónapon belül kell előterjeszteni, amelyen a

magánindítványra jogosult a bűncselekményről tudomást szerzett. A sértetti oldalról kedvező, hogy nem kell azonnal döntenie, van ideje átgondolni, hogy kíván-e magánindítványt tenni, segítőt igénybe venni. A pártfogó ügyvédi képviselő intézményével kapcsolatosan elmondta, hogy az a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Jst.) alapján vehető igénybe. A büntetőügyben eljáró hatóságoknak a törvény azt a kötelezettséget írja elő, hogy ha azt látják, hogy a sértett jogosult erre, akkor erről őt tájékoztatni kell, de maga az eljárás a büntető eljáráson kívüli eljárás. A magánindítványra büntethető bűncselekményeknek két köre van; a közvádas és a magánvádas bűncselekmények köre. A közvádas bűncselekmények annak ellenére, hogy adott esetben magánindítványra indul az eljárás, amely a sértett személyéhez kötött, a bűncselekmény tárgyi súlyára tekintettel a vádat az ügyész írja meg, és a vádat mint közvádoló, az ügyész fogja képviselni. Ebben az esetben tehát a fogyasztékkal élő személynek semmilyen szerepe nincs. A magánvádas eljárásban a bűncselekmények köre a könnyű testi sértés, magántitok megsértése, levéltitok megsértése, rágalmozás, becsületsértés, kegyeletsértés vagy becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel készítése. Ezekben az esetekben a sértettnek kell képviselnie a vádat. Ebben a körben, figyelemmel arra, hogy a Be. biztosítja segítők közreműködését, nincs magára hagyva az eljárásban a sértett. Az Ügyészségnek az az álláspontja, hogy a jelenleg hatályos szabályozás megfelelő, és nem csorbítja a sértetti jogokat.

Dr. Barta Gábor, az IM Igazságügyi Szakmai Irányítási és Módszertani Főosztályának vezetője elmondta, hogy a Főosztály irányítása alá tartozik az öt igazságügyi szolgálat szakmai és módszertani felügyelete, amelyek közül az egyik a Jogi Segítségnyújtó Szolgálat. Sértetti pozícióban, ha valaki megengedheti magának, akkor az egyik lehetősége, hogy ügyvédet, jogi képviselőt fogadjon. A szociálisan rászoruló ügyfelek részére a magyar állam biztosítja a jogi segítségnyújtó szolgáltatást, melynek segítségével jogi képviselővel járhatnak el. Nem csak pártfogó ügyvédi képviselőről van szó, hiszen az ügyvéd a beadványokat elkészíti, tanácsot ad, részt vesz az eljárási cselekményeken. **Barta Gábor** tájékoztatást adott az államilag finanszírozott jogi segítségnyújtás igénybevételének feltételeiről. Akinek a háztartásában az egy főre jutó jövedelem a nyugdíjminimum alatt van, az jogosult pártfogó ügyvéd igénybevételére, lehet akár sértett, magánvádoló, pótmagánvádoló. 2019-ben ez 28.500 Ft. Az egyedül élőkre a nyugdíjminimum 150%-a vonatkozik, ami 42.750 Ft. A Jst. az áldozatokra lényegesen kedvezőbb szabályt fogalmaz meg. Az Áldozatsegítő Szolgálatok kifejezetten bűncselekmények áldozataival foglalkoznak. A sértett, a magánvádoló, a pótmagánvádoló gyakorlatilag a bűncselekmények következtében áldozatnak minősülnek. Ha ezt az Áldozatsegítő Szolgálat egy gyors és egyszerű eljárás során megállapítja, akkor rájuk egy évről-évre dinamikusan emelkedő összeghatár vonatkozik, ami jelenleg 255.434 Ft. A magyar háztartások többségében az egy főre jutó jövedelem alacsonyabb ennél az összegnél. A Jst. alapján számos olyan kiadás van, amelyet kötelezően le kell vonni, és emellett számos egyéb körülményt figyelembe vehetnek a Szolgálatok munkatársai mérlegelési jogkörükben a rászorultság megállapításakor. Ilyenek például a rendszeres gyógykezeléssel kapcsolatos kiadások, a rendszeres gyógyszerköltség.

Dr. Völner Pál összefoglalva az elhangzottat elmondta, hogy körültekintő a jogi szabályozás, inkább a tájékoztatás módján lehetne erősíteni. Az ülésre készült anyagok megküldésre kerülnek majd a résztvevőknek, illetve a jövőben valamilyen program keretében egy brosúrát is el lehetne készíteni ezek alapján.

Dr. Feffer Zsuzsanna az EMMI Gyermekvédelmi és Gyámügyi Főosztályának képviselőjében a támogatott döntéshozatal kapcsán elmondta, hogy a támogató kirendelése a támogatandó személy kérelmére történik. Rendelkezésre állnak adatok arra vonatkozóan, hogy az elmúlt években hány alkalommal került sor a támogató kirendelésének kezdeményezésére. A legmagasabb esetszám 151-160 volt. Ez a szám emelkedik, ugyanakkor továbbra is 55.000 gondnokság alá helyezett ember él Magyarországon. A bíróság kezdeményezi a támogató kirendelését, a gyámhatóság megkezd az eljárást, meghallgatja az érintettet, aki nem kéri a támogató kirendelését. Fontos a szerepe a kormánzatnak és a civil szervezeteknek is, hogy a támogatott döntéshozatal lényegét erősítsék, felhívják erre a figyelmet. A gondnokság alatt állók úgy érzik, mintha a támogató egy ún. „kisgondnok” lenne, aki megmondja helyette, hogy mit kell tenni. Ezzel szemben a támogatott döntéshozatal lényege, hogy nem vonják meg az egyéntől a döntés jogát. Ez a kommunikáció nem

működött az érintettek irányába, ezen kellene segíteni. A jogi segítségnyújtásra vonatkozó értékhatárok kapcsán hangsúlyozta, hogy ha a fogyatékos személy nem áldozat, viszont ha jogi segítségre lenne szüksége, az összeghatárt meghaladja a fogyatékosági támogatás, ugyanakkor ahhoz kevés, hogy ügyvédet tudjon fogadni, és egyes eljárásokban kötelező a jogi képviselő. Javasolta a jogi segítségnyújtás igénybevételére vonatkozó összeghatárok megemelését.

Dr. Barta Gábor jelezte, hogy valóban alacsonyak az összeghatárok, folyamatban vannak egyeztetések arra vonatkozóan, hogy másképpen kellene megállapítani az összeghatárt. Ha polgári vagy közigazgatási ügyekben van szüksége segítségre valakinek, akkor van másik támogatási forma, az ún. megelőlegezett költség, amely esetében szintén nem kell fizetni az eljáró pártfogó ügyvédnek vagy jogi segítő ügyvédnek. Itt nem a nyugdíjminimum az összeghatár, hanem 127.717 Ft alatt kell lennie az egy főre jutó jövedelemnek. Ezen kívül vannak olyan kategóriák is, ahol az ügyfél alanyi jogon rászorultnak minősül a támogatásra és ingyenesen igénybe veheti a szolgáltatást. Ilyen pl. ha közgyógyellátás igazolvánnyal rendelkezik. Ezen kívül széles körű mérlegelési jogköre van az ügyintézőknek.

Dr. Völner Pál jelezte, hogy a büntető eljárásjog területén az ügyészségi és a minisztériumi álláspontok alapján sem látható, hogy módosításra lenne szükség, ugyanakkor a jogi segítségnyújtás igénybevételével kapcsolatos technikai részletek, illetve a tájékoztatás tekintetében lehetne előrelépni. Az áldozatsegítés is egy külön terület, amelyről nem esett szó, de ez is rendelkezésre áll akkor is, ha nem kerül sor büntetőeljárásra.

Dombos Tamás a Háttér Társaság képviseletében a jogi segítségnyújtás kapcsán két témára tért ki. Egyrészt véleményük szerint nagyban segítené a jogi segítségnyújtáshoz való hozzáférést, ha az alanyi jogon járna a különleges bánásmódot igénylő sértetteknek. Az új Be. alapján különleges bánásmódot igénylő sértettek minősülnek azok a személyek, akik személyes élethelyzetük, vagy a bűncselekmény típusa miatt a büntetőeljárás során fokozott védelmet igényelnek. Ez egy olyan sérülékeny csoport, akiknek a helyzetén jelentősen lehetne javítani azzal, ha minden esetben lenne mellettük egy jogi képviselő, amennyiben erre szükségük van. A legnagyobb problémának azt látják, elsősorban a gyűlölet-bűncselekmények áldozatai esetében, hogy nagyon bürokratikus a jogi segítségnyújtás igénybevétele (jövedelemigazolások beszerzése, jóváhagyás stb.). Emiatt sokszor még a valóban rászorultak sem lépik meg ezeket a lépéseket. A másik probléma a jogi segítségnyújtó szolgálatoknál elérhető ügyvédek száma, a hajlandóságuk az ügyek elfogadására. Hangsúlyozta, hogy a Háttér Társaság csak egy szűk körben vesz részt a rendszer munkájában, meghatározott bűncselekmények és egyenlő bánásmóddal köthető esetek kapcsán nyújt jogi segítségnyújtást. Ezt jelezték is az adatbázisba történő felvételkor, azonban hetente több olyan megkeresés érkezik, amelyben ügyfelek kérik, hogy vállalják el az ügyüket, mert az ügyvédek nem teszik ezt, elutasítják őket. Ezen kívül civil szervezetek sincsenek bejelentkezve a jogi segítségnyújtás rendszerébe. Ebből azt látják, hogy nem működik a rendszer. Ezen lehetne változtatni a finanszírozás, a civil szervezetekre vonatkozó korlátozó rendelkezések felülvizsgálatával. Például ügyvédnek kell a szolgáltatást nyújtania, egy civil szervezetnél dolgozó jogász nem teheti ezt meg, ugyanakkor más eljárások esetében van erre lehetőség. Összefoglalva jelezte, hogy a következő három javaslatot tenné: különleges bánásmódot igénylő sértettek alanyi jogú hozzáférése, civil szervezetek részvételének megkönnyítése, finanszírozás átgondolása.

Dr. Vass Péter a különleges bánásmódot igénylő személyek alanyi jogú jogi segítségnyújtáshoz való hozzáférése tekintetében elmondta, hogy ezt óvatosan kell kezelni, mert különleges bánásmódot igénylő személy sokféle okból lehet valaki. Előfordulhat, hogy csak azért kerül valaki ebbe a kategóriába, hogy szükségtelenül ne találkozzon a terhelttel vagy, mert külön kérésére kép- és hangfelvételt szeretne az eljárási cselekményről stb. Ezért, amennyiben nem feltétlenül van szüksége ilyen ügyvédre, félő, hogy „kiszagdnokot” látna benne, aki akkor is a sértett mellett lenne, ha nincs rá szüksége. Az arányosságot mindenképpen szem előtt kell tartani. Amennyiben az érintett személy ezt kéri, akkor elgondolkodtató lehet a kezdeményezés, de nem javasolt az automatizmus.

Dr. Barta Gábor hangsúlyozta, hogy a jogi segítségnyújtás tekintetében nem tért ki minden részletszabályra. Kiemelte, hogy a kiskorú sértett és magánfél jelenleg is alanyi jogon rászorult. A jogi segítségnyújtás egy szociális alapon járó állami támogatás. Nem a különleges bánásmódot igénylő sértettek részére lett felállítva a rendszer, hanem ez egy európai uniós előírás, amely arra vonatkozik, hogy ha valakinek nincsenek meg a megfelelő anyagi forrásai, attól ne szenvedjen hátrányt az eljárásokban és kapjon jogi képviselőt. **Dombos Tamás** felvetésére reagálva elmondta továbbá, ha valaki párfogói ügyvédet kap, de az ügyét nem vállalja senki a névjegyzékből, akkor kérheti a Szolgáltatótól a kirendelést. Ebben az esetben 5 munkanapon belül a Szolgáltatónak ki kell rendelnie egy jogi képviselőt.

Dr. Völner Pál megerősítette, hogy **Dombos Tamás** három felvetése rögzítésre kerül és javasolta, hogy írásban további kifejtésre kerüljön sor, és azt követően lehetséges teljes körűen reflektálni a javaslatokra.

Dombos Tamás hangsúlyozta, hogy a javaslata nem arra irányult, hogy a különleges bánásmódot igénylő személyek esetében automatikusan kerüljön kirendelésre párfogó ügyvéd, hanem ha erre igénye van, akkor legyen rá lehetősége. Kiemelte továbbá, hogy nem attól lesz valaki különleges bánásmódot igénylő sértett, hogy védelmi intézkedéseket tesznek az érdekében, ez lehet a státuszától is külön megítélni, ha rászorult. Egy speciális kategória a különleges bánásmódot igénylő sértett, ami után jogosult lesz bizonyos dolgokra, amelyek jelenleg kizárólag a büntetőeljárás garanciák keretében maradnak. Nem példanélküli más országokban – részben az említett EU irányelv következtében –, hogy különleges bánásmódot igénylő sértetteknek járnak ilyen szolgáltatások. Az irányelvből az is levezethető, hogy a különleges bánásmódot igénylő sértettekre speciális áldozatsegítő szolgálatot működtet az állam, akár a saját keretein belül, akár civil szervezetek finanszírozásával. Ennek végrehajtását többé-kevésbé monitorozza is az Európai Bizottság. Nincs ma Magyarországon olyan állami szerv vagy civil szervezet, amely speciális célcsoportoknak nyújtana sértetti vagy áldozati képviselőt. Az is elképzelhető, hogy nem az alanyi jogú jogi segítségnyújtáson keresztül valósul ez meg, hanem mint szolgáltatást finanszírozná az állam civil szervezeteken keresztül, akik ingyenesen nyújtanának ilyen szolgáltatást. Valóban vannak jelenleg is, akiknek alanyi jogon jár a jogi segítségnyújtás, ugyanakkor nem jelent problémát, ha átfedés van a kategóriák között.

Dr. Pintér István a Geopolitikai Tanács Közhasznú Alapítvány képviselőjében érdeklődött, hogy **Dombos Tamásnak** a civil szervezetek kötelező ügyvédfogadásával kapcsolatos felvetésére válasz várható-e?

Dr. Völner Pál válaszában elmondta, hogy bizonyos eljárásokban van ügyvédkényszer.

Dombos Tamás jelezte, hogy egyes eljárások, pl. a büntetőeljárás lehetővé teszi, hogy közhasznú szervezet nyújtson sértetti képviselőt anélkül, hogy akár ügyvéd, akár jogász részt venne a szolgáltatás nyújtásában. Viszont a Jst. értelmében civil szervezet akkor létesíthet az állammal jogi segítségnyújtásra vonatkozó szerződést, ha van szerződése ügyvéddel és a szolgáltatást ténylegesen az ügyvéd nyújtja. Tehát a civil szervezetnek ki kell fizetnie az ügyvédi munkadíjat, annak ellenére, hogy lehetne olyan munkatársa, aki jogász végzettségű, felkészült és ezt a szolgáltatást jó színvonalon tudná nyújtani. A kizárás mögött lehet, hogy egyfajta minőségbiztosítás van, ugyanakkor kérdéses, hogy egy ügyvéd, akit sértetti képviselőre kirendelnek, milyen színvonalon fogja a szolgáltatást nyújtani. Ezen kívül az ügyvédi lobby is állhat a szabályozás mögött.

Dr. Völner Pál hangsúlyozta, hogy az ügyvédek szakvizsgázott jogászok, ennek megfelelően okiratilag is megfelelő színvonalú szolgáltatást tudnak nyújtani. Ezzel szemben a civil szervezetek esetében bárki láthat el ilyen képviselőt, nem biztos, hogy praktizált, nincs felelősségbiztosítása stb. Ezeket az érveket is figyelembe kell vennie a Minisztériumnak, amikor egy szolgáltatást biztosít.

Dr. Pintér István javasolta, hogy a civil szervezetek kapjanak arra finanszírozást, hogy az ő szakmai kompetenciájukkal, rálátásukkal segítve ügyvédet tudjanak fogadni. Hangsúlyozta, hogy a Nemzeti

Együttműködési Alap támogatásai jelenleg nem terjednek ki az emberi jogi témákkal foglalkozó civil szervezetekre.

Dr. Völner Pál megerősítette, hogy a felvetett javaslatokra megfelelő választ fog adni a Minisztérium. Jelenleg az egyén felelősségi körébe tartozik, hogy mikor milyen képviselőre tart igényt, és az irányelv szerint az államnak is az a feladata, hogy ezt a lehetőséget biztosítsa. Az egy külön téma, hogy a civil szervezetek hogyan kerülnek bevonásra ebben a körben.

Jósa Bálint a Szubjektív Értékek Alapítvány képviselőjében javasolta, hogy azok számára készüljön tájékoztató, információs anyag, akik az egyes eljárásokban segíthetik a sértetteket, hiszen ezek nem kizárólag civil szervezetek, hanem magánszemélyek is lehetnek.

Dr. Völner Pál megköszönte a felvetést, és jelezte, hogy ezzel foglalkozni fog a kormányzat. Meg kell nézni, hogy a rendőrségi, gyámhatósági, ügyészségi és bírósági szakaszokban milyen tájékoztató anyagokat lehet átadni az érintetteknek. Ezeknek nem azt kell tartalmazni, hogy mit tudnak csinálni az érintettek, hanem, hogy kit lehet keresni az egyes ügyekben.

Dr. Csáder Adrienn az EMMI Fogytékosságügyi Főosztályáról megerősítette, hogy jó felvetés a tájékoztató anyagok elkészítése. Amikor elkészülnek ezek, javasolja, hogy a nagy fogyatékosügyi érdekvédelmi szervezetekhez is kerüljenek megküldésre, mert a honlapjaikon keresztül célzottan el tudnak jutni az érintettekhez. Hangsúlyozta, hogy nagyon alacsony a meghatározott összeg. Nagyon sérülékeny és kiszolgáltatott csoportokról van szó, sokféle segítséget vehetnek igénybe az eljárások során. Ugyanakkor a társadalmi kapcsolataik sem olyanok, hogy bárkihez fordulni tudnának és sokszor a családjukkal szemben is meg kell védeni ezeket a személyeket. Egy fogyatékosügyi támogatás jelenleg 30.000 Ft körül van és az nem elégséges egy ügyvéd fogadására, ezért átgondolandó lehet az összeghatár.

Dr. Völner Pál kiemelte, hogy ne csak a civil szervezetek kapják meg ezeket a tájékoztató anyagokat, de egyetért azzal, hogy azok a szervezetek megkapják, akik sérülékeny csoportokkal dolgoznak. Meg kell vizsgálni, hogy milyen formában és kikhez érdemes eljuttatni ezeket.

Dombos Tamás elmondta, hogy a tájékoztatásnak két típusa van. Az első típusú tájékoztatás az eljárásba még be nem került személyekre vonatkozik (hol lehet feljelentést tenni, milyen ügyben, milyen bűncselekmények kapcsán stb.). A másik a már a rendszerben lévőkre vonatkozik, hogy milyen lehetőségei vannak (ügyvédet szerezzen, áldozatsegítést vegyen igénybe stb.). A kapcsolódó rendelet lehetővé teszi, hogy ne egy általánosan az áldozatsegítésre vonatkozó tájékoztatást kapjon az érintett személy, hanem a bűncselekménytípusnak és a sajátos helyzetének megfelelőt. Tudomása szerint specializált tájékoztatók jelenleg nincsenek. Olyan tájékoztató anyagokra van szükség, amelyet egy online adatbázisból az eljárás során a rendőrség ki tud nyomtatni és az át tud adni az érintetteknek annak megfelelően, hogy mely releváns számára (pl. fogyatékossgal élő személy, gyűlölet-bűncselekmény áldozata, családon belüli erőszak áldozata stb.). A jelenleg rendelkezésre álló tájékoztatók nem közérthetőek, nem az áldozatok speciális igényeinek megfelelően összeállított anyagok. Ebbe a munkába be kell vonni civil szervezeteket, valamint át kell állítani a rendőrségi infrastruktúrát arra, hogy ezeket az adott időben át tudják adni és ennek átvételét jegyzőkönyveztessek. Jelenleg az áldozatsegítésre vonatkozó tájékoztatók csak az áldozatok töredékéhez jutnak el.

Dr. Völner Pál jelezte, hogy a rendőrségnek a nyomozás és az általános tájékoztatás mellett nincs kapacitása az egyes specifikus tájékoztatások nyújtására is. Elsődlegesen az volna a cél, hogy a megfelelő helyre küldjék az érintetteket, ahol megkaphatják a speciális tájékoztatást. Hangsúlyozta, hogy az EU irányelv szempontjából sem szerencsés, ha a nyomozóhatóságnál lenne az áldozatvédelmi rendszer. Ugyanakkor javasolta a BM álláspontjának megkérdezését is.

Dombos Tamás jelezte, hogy az áldozat nem fogja tudni, hogy hova forduljon. A rendőrség az Áldozatsegítő Szolgálat elérhetőségét adja meg, ahol nem kap megfelelő tájékoztatást. Az áldozatok

10%-a jut el Magyarországon a Szolgálathoz, és a segítség 90%-a pénzügyi segílyre vonatkozik. A más típusú támogatások – pszichológiai, jogi stb. – nem ismertek, nem derülnek ki a tájékoztató anyagokból. Véleménye szerint nem érdemi feladat a rendőrség részéről, hogy ha találkoznak egy fogyatékossgal élővel, gyűlölet-bűncselekmény áldozatával, akkor a megfelelő tájékoztató anyagot kinyomtassák részére.

Barta Gábor hangsúlyozta, hogy az áldozatok megkapják a megfelelő tájékoztatást, hogy hova kell fordulni. Az Áldozatsegítő Szolgálat munkatársának pedig az a feladata, hogy eldöntse, melyek azok a szolgáltatások, amelyeket fel tud ajánlani és segíteni tud. Érdeklődött, hogy vajon ki fogja eldönteni, hogy az említett tájékoztatók milyen bűncselekményekre vonatkoznak? A többi bűncselekmény esetében miért nem készül tájékoztató? Álláspontja szerint nem elvárható egy nyomozótól, hogy az esetlegesen több száz tájékoztatóból kiválassza, melyiket kell átadnia. Véleménye szerint jó megoldás, hogy kap egy általános tájékoztatást, hogy hova kell fordulnia, ott milyen segílyre számíthat, és ott ismertetik a részleteket és felajánlják a szolgáltatásokat.

Dombos Tamás hangsúlyozta, hogy véleménye szerint nem lehet azt mondani, hogy az Áldozatsegítő Szolgálat megoldja a helyzetet, ha csak az áldozatok 10%-a jut el oda. Kérdés, hogy hogyan lehetne növelni a Szolgálathoz eljutók arányát. Több európai országban is működik, hogy az Áldozatsegítő Szolgálat veszi fel a kapcsolatot a sértettel, ha az ebbe beleegyezik. Az irányelv egyértelműen megfogalmazza, hogy melyek a kiemelt bűncselekmények, ezekre kell a tájékoztató anyagokat kidolgozni: családon belüli erőszak, nemi erőszak, terrorizmus, gyűlölet-bűncselekmények stb. Ezen kívül a személyes jellemzők alapján lehet még meghatározni.

Dr. Völner Pál megköszönte a felvetéseket és elmondta, hogy mint lehetséges fejlődési formákat figyelembe kell ezeket venni. Javasolta, hogy inkább a meglévő rendszer hatékonyságát növeljék, ne új rendszert kelljen kiépíteni. Összefoglalva elmondta, hogy nem a büntetőeljárás tekintetében kell új utakat keresni, hanem az Áldozatsegítő Szolgálathoz való eljutást kell előtérbe helyezni.

2. napirendi pont: Egyebek

Dr. Borza Beáta az Alapvető Jogok Biztosának Hivatal képviselőjében jelezte, hogy a bentlakásos intézményekben élő fogyatékossgal élő személyek esetében, ha abúzus, bántalmazás éri őket, és ez eljut a nyomozhatóságig, nagy problémát okoz a nyomozás során a releváns tanúvallomás megszerzése. Rendkívül korlátozottak az eszközök, de vannak. Ezek az eljárások nagyon megterhelők mindegyik fél számára: a rendőr nem tud megfelelő információhoz jutni a nyomozás során, az otthonnak problémát jelent, hogy a gondozása során történ valamilyen mulasztás vagy bántalmazás, a szülők tehetetlenek, a gondnok nincsen jelen ezeknél az eseteknél. Nemzetközi tudós csoportok dolgoznak azon, hogy hogyan lehetne az eljárások során releváns információkat megtudni a fogyatékossgal élő személyektől. Ez nem a rendőrnek a feladata, hanem a segítő szakembereknek, és ezekben az esetekben segítő team-eknek kellene együttműködni.

Dr. Völner Pál összefoglalva elmondta, hogy az előző napirendi pont kerülhet kibővítésre, hogy a nyomozások során a segítőket hogyan lehetne megfelelően bevonni. Vannak folyamatban olyan megbeszélések, hogy a szociális szektorban, ha valaki ilyen bűncselekményt elkövet, hogyan lehetne a szakmából kizárni, milyen nyilvántartást lehetne kidolgozni úgy, hogy az alapjogok ne sérüljenek.

Frivaldszky Edit az Emberi Méltóság Központtól elmondta, hogy a Gyermek Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport 2019. május 23-ai ülésén jelezte a problémát, amelynek értelmében a magukra hagyott újszülöttek, akiknél tudják, hogy ki a szülő, nem kapnak keresztnévet. A munkacsoportülésen jelezte az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalának munkatársa, hogy nyújtsanak be panaszt ez ügyben. Ezt az Emberi Méltóság Központ benyújtotta.

Dr. Völner Pál elmondta, hogy értesült a kérdérről, egyeztetés alatt áll, hogy melyik tárcához tartozik a kérdés. További hozzászólás hiányában **Völner Pál** lezárta az ülést.

Hangfelvétel alapján készítette: Józsa Teodóra szakreferens, Szabó-Princz Viktória titkárságvezető
Látta: Környei László Éva kabinetfőnök
Jóváhagyta: Dr. Völner Pál parlamenti államtitkár